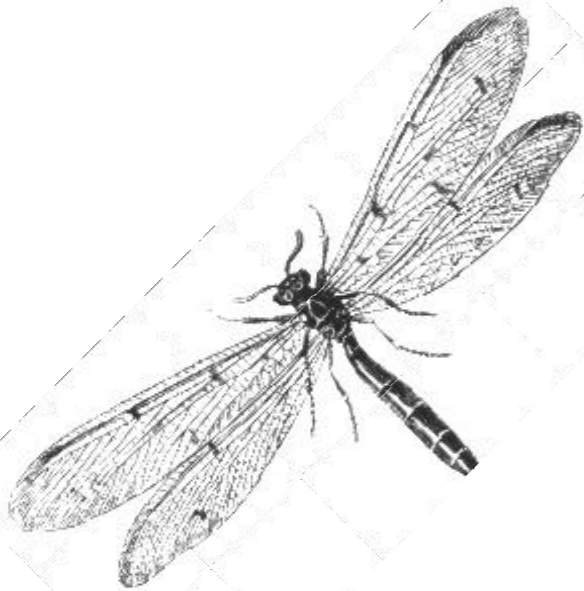

ELS CURSOS NATURALISTES DE LA INSTITUCIÓ

PROGRAMA 2001 - 2002

Les aus marines: ecologia, identificació i distribució de les espècies presents a Catalunya i a la Mediterrània

Dates

16 i 17 de febrer de 2002

Professor

Jordi Martí i Aledo, ornitòleg, responsable de l'Estació Ornitològica del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

Programa

Dissabte

9.30 - 10 h. Presentació del curs
10 - 11.30 h. Classificació, biologia i ecologia de les aus marines
11.30 - 13.30 h. Les aus marines: identificació i distribució (I)
13.30 - 16 h. Dinar
16 - 19h. Les aus marines: identificació i distribució (II)

Diumenge

10 - 13 h. Sortida en vaixell per la badia de Roses
13 - 16 h. Dinar
16 - 17h: Tècniques de cens, estudi i observació d'ausmarines
17 -18 h. Col·loqui i conclusions del curs

Cal portar

Guies d'identificació, binocles, roba d'abric (guants, bufanda, etc.), biodramines

Lloc de trobada

El Cortalet (Centre d'informació del PNAE), Castelló d'Ampúries

Informació i preinscripció

Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. Mas El Cortalet; 17486 Castelló d'Empúries. De dilluns a divendres, de 9 a 14 h. Demaneu per Carme Gifre. Tel. 972 454 222; fax 972 454 474. A/e: aiguamolls@aiguamolls.org

Introducció al coneixement de la geologia de la Catalunya Central

Dates

1, 2 i 3 de març de 2002

Professor

Oriol Oms i Llobet, Departament de Geologia, Facultat de Ciències, UAB

Programa

Divendres

19 - 20.30 h. Presentació del curs. Introducció a les grans unitats geològiques del NE de la península Ibèrica. La Conca de l'Ebre. Les roques de la Catalunya Central: l'origen, els fòssils, les formacions salines i llur explotació, la deformació de les roques, les formes del relleu.

Dissabte

9 - 19h. Sortida de camp a: Montcau i rodalies; Pont de Vilomara; Calders-Artés; Sallent

Diumenge

9 - 19 h. Sortida de camp a: Súria; Cardona; Sant Llorenç de Morunys.

Cal portar

Vestimenta adequada per treball de camp (botes, abric)

Lloc de trobada

Museu de Geologia Valentí Masachs de la Universitat Politècnica de Catalunya. Av. Bases de Manresa, 61-73. Manresa

Informació i preinscripció

Secretaria de la ICHN. C. del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel. 933 248 582; fax 932 701 180. A/e: ichn@iec.es

Gestió i conservació de la tortuga mediterrània (*Testudo h. hermanni*) a la serra de l'Albera

Dates

16 i 17 de març de 2002

Professors

Joan Budó, Xavier Capelleras i Marc Franch, responsable del Centre de Reproducció de Tortugues

Programa

Dissabte

9 - 13.45 h. Presentació del curs. Filogènia. Antiga i actual distribució a Catalunya i a Europa. Registre fòssil. Diferències morfològiques de l'espècie i de les subespècies. L'ecotipus de l'Albera. Ecologia de la *Testudo h. hermanni* a l'Albera.
16 - 19.30 h. Causes de regressió. Gestió de l'hàbitat. Projectes de reintroducció i recuperació de l'espècie. Educació ambiental.

Diumenge

10 - 14 h. Visita a les instal·lacions del CRT. Pràctiques de radio-tracking.

Cal portar

Roba i calçat adequats pel camp

Lloc de trobada

Centre de Reproducció de Tortugues de l'Albera. Santuari del Camp. Garriguella

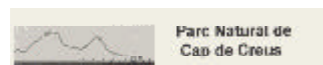
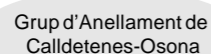
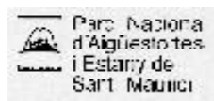
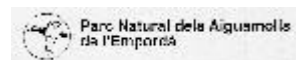
Informació i preinscripció

Centre de Reproducció de Tortugues de l'Albera. Santuari del Camp, 17780 Garriguella. De dilluns a divendres, de 10 a 13 h. Demaneu per Joan Budó o per Xavier Capelleras. Tel. 972 552 245. A/e: crt@wanadoo.es

Cursos Naturalistes 2001-2002

1. Les aus marines: ecologia, identificació i distribució de les espècies presents a Catalunya i a la Mediterrània
2. Introducció al coneixement de la geologia de la Catalunya Central
3. Gestió i conservació de la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) a la serra de l'Albera
4. La vegetació d'ambients extrems (Monegros-Aiguabarreig): identificació i estratègies adaptatives
5. Les caixes-niu: una eina per a la divulgació, l'estudi i la protecció dels ocells i els petits mamífers
6. Els grans incendis forestals al Bages: regeneració natural i estratègies per a la reconstrucció dels paisatges forestals afectats
7. Valoració de l'estat ecològic d'un riu: el Ter a Manlleu com a exemple
8. Els ocells del Parc Natural del Cap de Creus
9. Introducció a la biologia del comportament
10. Introducció a l'estudi dels pasturatges
11. Les aus del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Col·laboren:

Organitza:

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Carrer del Carme, 47 - 08001 Barcelona
Telèfon 933 248 582; fax 932 701 180
Adreça electrònica: ichn@iec.es
Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

Presentació

L'any 2002 fa 10 anys que la Institució Catalana d'Història Natural organitza els cursos naturalistes. El Programa de Cursos Naturalistes per al curs acadèmic 2001-2002, que tot seguit es presenta, segueix la mateixa línia dels altres anys, que tan bona acceptació ha tingut, organitzant cursos descriptius, metodològics i de gestió en temes relacionats amb el medi físic i natural. Enguany hi ha diverses novetats, com ara un curs on es podran conèixer les estratègies a seguir per a la reconstrucció de paisatges forestals afectats per grans incendis que malauradament tan sovintegen, o un altre curs que ens introdueix en el món fascinant del comportament animal, per citar un parell d'exemples. Hi ha dos cursos que tenen l'atractiu de poder observar les aus marines en el seu ambient, bo i navegant en un vaixell. Es tracta de cursos molt pràctics dirigits especialment a naturalistes professionals i afeccionats. El programa proposa cursos introductoris i generals, fins a més especialitzats o específics. Els cursos combinen un mínim de sessions teòriques amb la pràctica de camp i de laboratori, i es desenvolupen en indrets arreu del país, segons les necessitats de la temàtica i el treball de camp a realitzar.

Informació i inscripció

Per formalitzar la inscripció, cal haver-se preinscrit, com a mínim, quinze dies abans de la realització del curs, per telèfon o personalment, a l'entitat indicada per a cada curs.

Una vegada feta la preinscripció, cal fer l'ingrés de la matrícula al compte corrent 2100-0963-0200036009 de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, **a nom de la Institució Catalana d'Història Natural, amb la indicació del nom de l'alumne i el títol del curs.** En el termini màxim de tres dies a comptar des de la preinscripció, s'ha de fer arribar el resguard d'haver fet l'ingrés de la matrícula a l'entitat on s'ha fet aquesta, dirigida a la persona responsable d'inscripcions, per fax, per correu o personalment. En cas contrari, quedarà anul·lada la preinscripció.

En el cas que una persona ja inscrita vulgui anul·lar la inscripció, només li serà retornat el 80 % de l'import, sempre que ho sol·liciti amb una antelació mínima de quinze dies respecte a la celebració del curs.

El nombre de places és limitat i depèn de cada curs. La inscripció es realitzarà per rigorós ordre d'inscripcions, d'acord amb la data del resguard d'ingrés. Hi haurà llista d'espera per a cada curs.

Organització i matrícula

La ICHN organitza aquest programa de cursos conjuntament amb diferents entitats.

El **curs 1** està coorganitzat amb el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. La matrícula per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc que ho justifiquin degudament i per als socis d'APNAE (Associació d'Amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà), IAEDEN (Institució Altempordanesa per a la Defensa i l'Estudi de la Natura) i per als socis de la ICHN és de 60,10 € (10.000 ptes.) i 84,14 € (14.000 ptes.) per als no socis.

Cursos 2 i 6. La matrícula per als socis de la ICHN és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

Curs 3. La matrícula per als socis de la ICHN i dels habitants dels municipis de l'àmbit del Parc Natural d'Interès Nacional de l'Albera és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

El **curs 4** està coorganitzat amb l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig. La matrícula per als habitants dels municipis de l'Aiguabarreig que ho justifiquin degudament i per als socis de la ICHN és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

El **curs 5** està coorganitzat amb el Grup d'Anellament de Calldetenes-Osona (GACO). La matrícula per als socis de la ICHN i del GACO que ho justifiquin degudament és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

El **curs 7** està coorganitzat amb el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis, Museu Industrial del Ter.

La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants d'Osona que ho justifiquin degudament és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

El **curs 8** està coorganitzat amb el Parc Natural de Cap de Creus. La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc que ho justifiquin degudament és de 60,10 € (10.000 ptes.) i 84,14 € (14.000 ptes.) per als no socis.

Curs 9. La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc Natural de l'Albufera que ho justifiquin degudament és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

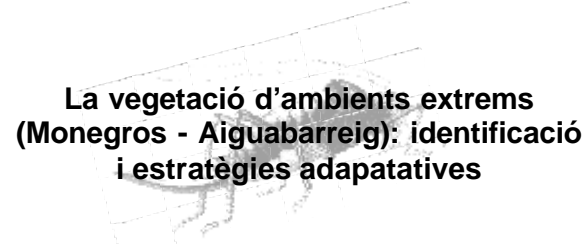
El **curs 10** està coorganitzat amb el Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Els socis de la ICHN i els habitants dels municipis de l'àmbit del Parc Natural del Montseny que ho justifiquin degudament és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

El **curs 11** està coorganitzat amb el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. La matrícula per als socis de la ICHN i per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc que ho justifiquin degudament és de 48,08 € (8.000 ptes.) i 72,12 € (12.000 ptes.) per als no socis.

La matrícula dels cursos dona dret a assistir a les sessions del professorat, a la documentació, a l'allotjament i a l'esmorzar del diumenge. El transport i la resta d'àpats no hi són inclosos, però es poden reservar en el moment de fer la inscripció i pagar-los al principi del curs, o bé hom pot portar el menjar.

Per al transport, podeu avisar si disposeu de places de cotxe per compartir, o si us cal trobar-ne, i en cas que vingueu en transport públic, per poder planificar els desplaçaments durant el curs. Cal dur llençols o sac de dormir i roba adequada i de colors discrets per a les sortides de camp.

Els cursos s'impartiran en diferents equipaments que alhora són el lloc de trobada. L'allotjament serà al punt de trobada o en albergs de localitats properes. Si teniu qualsevol dubte respecte a l'accés als punts de trobada o al lloc d'allotjament, resoleu-lo en fer la inscripció.

La vegetació d'ambients extrems (Monegros - Aiguabarreig): identificació i estratègies adaptatives

Dates

13 i 14 d'abril de 2002

Professor

Sergio Galindo Pueyo, enginyer tècnic agrícola
Eduardo Royes Sis, naturalista
David Badia Villas, biòleg, EPS d'Osca

Programa

Dissabte

10.30 h: Presentació del curs. Introducció al medi físic i biòtic: comarques del Baix Cinca i Monegros.
11.30 h: Sortida als voltants de Fraga: Sant Simó i Bassal de Ballobar, dels xeròfits als hidròfits
15 h: Dinar
16.30 - 21 h: Sortida a la Vallcornà i a la Serreta Negra. Plantes de l'estepa, medicinals, etc.

Diumenge

8 h: Sortida a les llacunes salades de *La Playa, El Rebollón* i d'altres. Plantes halòfiles i gipsòfiles.
13.30 h: Visita a l'Estació Biològica de l'Aiguabarreig (Mequinensa).
15 h: Dinar
16.30 h Plantes ruderals pels talussos de les riberes de l'Aiguabarreig.
19 h Conclusions i cloenda del curs

Cal portar

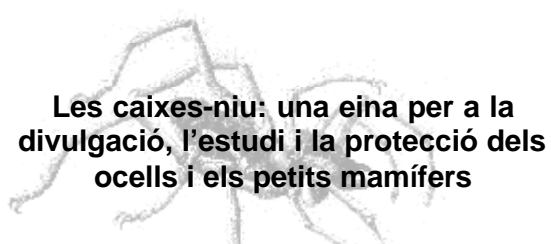
Roba i calçat adequats pel camp, guies, binocles

Lloc de trobada

Palau Montcada. C. de Sant Josep de Calasanç, 19, Fraga

Informació i preinscripció

Estació Biològica de l'Aiguabarreig; 50170 Mequinensa. De dilluns a divendres, de 9 a 12 h. Demaneu per Ester Martínez. Tel./Fax: 974 464 435. A/e: aiguabarreig@partal.com

Les caixes-niu: una eina per a la divulgació, l'estudi i la protecció dels ocells i els petits mamífers

Dates

20 i 21 d'abril de 2002

Professor

Jordi Baucells, biòleg i enginyer tècnic agrícola

Programa

Dissabte

10.30 - 11 h: Presentació del curs.
11 - 12 h: Eines per a la protecció dels ocells i petits mamífers amb caixes-niu.
12 - 13 h: L'educació ambiental i les caixes-niu. Utilitats educatives.
13 h: Dinar
16 - 18 h: La protecció dels ocells i petits mamífers mitjançant les caixes-niu.
18 h: Estudis fets amb les caixes-niu. La monitorització.

Diumenge

10 - 13 h: Visita al bosc del Llopart i control de caixes-niu. Anellament.
13 - 15 h: Dinar de camp
15 - 17.30 h Taller de construcció de caixes-niu. Anàlisi dels problemes de construcció, conservació i control de les caixes-niu.
17.30 - 18 h Conclusions del curs

Cal portar

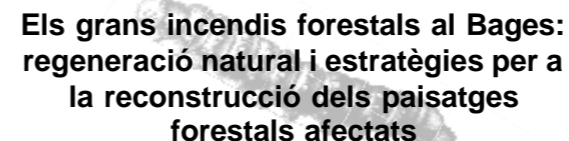
Prismàtics, càmera fotogràfica

Lloc de trobada

Plaça Onze de Setembre (davant l'Ajuntament). Calldetenes, Osona.

Informació i preinscripció

Secretaria de la ICHN. C. del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel. 933 248 582; fax 932 701 180. A/e: ichn@iec.es

Els grans incendis forestals al Bages: regeneració natural i estratègies per a la reconstrucció dels paisatges forestals afectats

Dates

26, 27 i 28 d'abril de 2002

Professors

Josep M. Espelta, investigador del CREAF
Florenci Vallès, biòleg

Programa

Divendres

19 - 21 h. Presentació del curs. Introducció a la vegetació del Bages i a la problemàtica de la regeneració després dels incendis forestals

Dissabte

9 h. Visita a la serra de Castelltallat: la regeneració natural després dels grans incendis de 1994 i 1998
15 h. Restauració de paisatges forestals. Tractaments de millora de l'estructura de boscos de roure i alzina de rebrot.

Diumenge

9 h. Visita al Suanya: rouredes amb aurons.
11 h. Visita a la zona del Cogulló de Cal Torre. Evolució de la vegetació.
15 h. Visita a ca l'Oristell. Regeneració natural i plantada amb diferents tractaments.
18 h. Conclusions del curs

Cal portar

Roba i calçat de camp, llibreta, guies naturalistes

Lloc de trobada

Museu de Geologia Valentí Masachs de la UPC. Av. Bases de Manresa, 61-73. Manresa

Informació i preinscripció

Secretaria de la ICHN. C. del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel. 933 248 582; fax 932 701 180. A/e: ichn@iec.es

Valoració de l'estat ecològic d'un riu: el Ter a Manlleu com a exemple

Dates

4 i 5 de maig de 2002

Marc Ordeix, coordinador del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis

Emili Bayón, coordinador del Museu Industrial del Ter

Narcís Prat, catedràtic d'Ecologia, UB

Programa

Dissabte

9 a 14 h. La Directiva Marc sobre l'Aigua. Descripció de la conca del Ter. L'Índex de Qualitat del Bosc de Ribera (QBR)
14 - 16 h. Dinar

16 a 19 h. Rescloses, canals i fàbriques de riu. Captura de peixos i observació *in situ* d'altra fauna vertebrada aquàtica del Ter a l'illa fluvial de Gallifa

Diumenge

9 a 14 h. Els macroinvertebrats aquàtics com a bioindicadors: explicació, captura i observació *in situ*. Observació i determinació dels macroinvertebrats aquàtics amb lupes
14 h. Dinar i comiat

Cal portar

Botes d'aigua, botes de muntanya, impermeable i binocles

Lloc de trobada

Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis, Can Sanglas. Carrer de Vora Ter, s/n; Manlleu

Informació i preinscripció

Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis. Carrer d'Enric Delaris, 7; 08560 Manlleu. De dilluns a divendres, de 8 a 15 h. i els dimarts, també, de 16.30 a 19.30 h. Demaneu per Ester Solà. Telèfons: 938 515 022 / 938 513 711; fax: 938 515 025. A/e: ordeixm@manlleu.diba.es

Els ocells del Parc Natural del Cap de Creus

Dates

11 i 12 de maig de 2002

Professor

Ponç Feliu i Latorre, ornitòleg i ambientòleg
Jordi Martí i Aledo, ornitòleg

Programa

Dissabte

11 - 14 h. Presentació. Introducció al paisatge, hàbitats i característiques generals del Parc. Comunitats d'ocells de penyasegats, de brolles i garrigues, de zones de mosaic i del medi marí.
14 h. Dinar
16.30 - 19 h. Estudis de migració. Metodologia d'estudis i resultats

Diumenge

9 - 14 h. Sortida en barca. Observació d'ocells de pas, migradors, de zones de cria del falcó peregrí i potencialment d'ocells marins diversos
14 h. Dinar
15.30 h. Sortida per diferents hàbitats representatius del Parc per observar espècies d'interès
19 h. Conclusions del curs

Cal portar

Prismàtics, calçat de camp, adequat i còmode per anar en barca, roba d'abric

Lloc de trobada

Seu del Parc Natural de Cap de Creus. Palau de l'Abat. El Port de la Selva

Informació i preinscripció

Parc Natural de Cap de Creus. Palau de l'Abat, monestir de Sant Pere de Rodes; 17489 El Port de la Selva. De dilluns a divendres, de 9 a 14 h i de 15 a 18 h. Demaneu per Josep M. Cervera. Tel. 972 193 191; fax 972 193 192

Introducció a la Biologia del comportament

Dates

18 i 19 de maig de 2002

Professor

Ester Desfilis, biòloga de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, UV

Programa

Divendres

19 - 21 h. Recepció dels primers assistents a la seu del Parc i lliurament de la documentació

Dissabte

9.30 h. Recepció de la resta d'assistents
10 - 14 h. Introducció a l'estudi del comportament.
16 - 20 h. Observació, descripció i mesura del comportament. Pràctica de laboratori: festeigi i aparellament de l'escarabat de la farina, *Tenebrio molitor*.

Diumenge

10 - 11.30 h. Sessió de camp. Empremtes i altres indicadors del comportament animal.
12 - 14 h. Visita al Racó de l'Olla. Observació del comportament de les aus.
16 - 18 h. L'estudi del valor adaptatiu del comportament: el concepte de funció.
18 h. Avaluació dels curs

Cal portar

Quadern i indumentària de camp i prismàtics

Lloc de trobada

El Saler, seu del Parc Natural de l'Albufera

Informació i preinscripció

Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, UV. Ap. Correus 22085; 46071 València. De 9 a 20 h. Demaneu per Jordi Domingo. Tel: 963 983 640; 630 638 616. A/e: jordi.domingo@uv.es

Introducció a l'estudi dels pasturatges

Dates

25 i 26 de maig de 2002

Professors

Jordi Bartolomé i Josefina Boixadera, biòlegs, Facultat de Veterinària, UAB

Programa

Dissabte

10 h. Trobada a Collformic (km 26 de la carretera de Palautordera a Seva)
10.30 a 17 h. Pla de la Calma. Sessió pràctica. Exemple de pastures tradicionals i problemàtica generada per la invasió de llenyoses. Identificació d'espècies i transectes de vegetació en diferents tipus de pastures. (Dinar de camp)
18 h a 20 h. Sessió teòrica. Els pasturatges: tipologies, funcionament, interès ramader, natural i paisatgístic. Mètodes d'estudi de les pastures.

Diumenge

10 a 12 h. Vilar de la Castanya. Sessió teòrica. Tractament i interpretació de les dades.
12.30 Sortida cap al Cabrerès. (Dinar de camp).
15 a 18.30 h. Cantonigròs. Visita a una finca silvopastoral. Exemple de pastures millorades. Possibilitats actuals de la ramaderia extensiva.
19 h. Conclusions. Fi del curs

Cal portar

Paper, llapis, calculadora i roba de camp.

Lloc de trobada

Trobada a Collformic (km 26 de la carretera de Palautordera a Seva)

Informació i preinscripció

Pepi Broncano, tel.: 93 867 47 56; a/e: mjbrncano@yahoo.es, o Jordi Bartolome, tel.: 93 581 14 96; a/e: jordi.bartolome@uab.es

Les aus del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Dates

15 i 16 de juny de 2002

Professors

Jordi Canut i Bartra, tècnic de Fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Programa

Dissabte

9 h. Recepció dels assistents i presentació del curs
9.30 h. Teoria: descripció del grup de les aus, taxonomia, identificació
9.30 - 14 h. Els grups més significatius al Parc
14 - 15.30 h. Dinar a Esport.
15.30-17.30 h. Teoria: aplicacions de mètodes de cens i seguiments poblacionals al Parc. Exemples concrets: trençalós, gall fer, perdiu blanca.
18 - 20 h. Teoria: el Projecte Atlas dels Ocells reproductors i projecció de diapositives
20 h. Sopar a Esport o al Refugi Pla de la Font

Diumenge

7 - 17 h. Sortida per a la identificació i observació d'espècies. Possibilitat d'observació de gall fer, perdiu xerra, perdiu blanca, passeriformes forestals i de medis oberts, trençalós i diferents rapinyaires, entre altres espècies.
17 h. Fi del curs

Cal portar

Prismàtics, roba d'abric i botes de muntanya

Lloc de trobada

Casa del Parc. C. Prat del Guarda, 4; Esport

Informació i preinscripció

Casa del Parc d'Esport. C. Prat del Guarda, 4; 25597 Esport. Dilluns i dimecres, de 9 a 13 h i de 15.30 a 19 h. Demaneu per Àlícia Orteu. Tel./Fax: 973 624 036. A/e: aiguestortes@catalunya.com